

สถานการณ์การค้าข้าวไทย และการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกของภาคสหกรณ์ไทยปี 2567

นางสาวกรภัทร กลกานนท์

ข้าว เป็นสินค้าเกษตรหลักของไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับคนในชาติที่มีอาชีพเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรไทย และเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศ ล่าสุดเมื่อปี 2567 ถือได้ว่าเป็นปีทองของไทยที่สามารถผลิตข้าวส่งออกได้สูงสุดในรอบ 6 ปี มีปริมาณส่งออกถึง 9.95 ล้านตัน เป็นมูลค่ากว่า 225,656 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อนมีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น 13.41% และมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น 26.61% ประเภทของข้าวที่ไทยส่งออก ได้แก่ ข้าวขาว ข้าวหอมมะลิ ปลายข้าว ข้าวเหนียว ข้าวหนึ่งข้าวกล้อง และข้าวอื่น ๆ ซึ่งไทยส่งออกข้าวขาวได้มากที่สุดปริมาณ 5.76 ล้านตัน หรือร้อยละ 57.89 ของปริมาณการส่งออกข้าวไทยทั้งสิ้น และมีมูลค่า 121,641 ล้านบาท หรือร้อยละ 53.91 ของมูลค่าการส่งออกข้าวไทยทั้งสิ้น โดยตลาดส่งออกข้าวที่สำคัญของไทย คือ อินโดนีเซีย อิรัก สหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ และฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ การที่ไทยสามารถส่งออกผลิตผลข้าวได้มาก สืบเนื่องมาจากอินเดียซึ่งเป็นประเทศส่งออกข้าวอันดับ 1 ของโลก ได้มีมาตรการจำกัดการส่งออกข้าวหลังจากราคาข้าวในประเทศพุ่งสูงตั้งแต่ช่วงกลางปี 2566 ต่อเนื่องมาจนถึงปลายปี 2567 ทำให้ประเทศผู้นำเข้าข้าวจากอินเดียหันมานำเข้าข้าวจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการบริโภคข้าวในตลาดโลกยังคงสูง หลายประเทศมีการนำเข้าข้าวเป็นสต็อกเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ประกอบกับเงินบาทอ่อนค่าเป็นผลดีที่ทำให้ข้าวไทยแข่งขันได้ จึงส่งผลให้ไทยส่งออกข้าวได้เพิ่มขึ้น

สถานการณ์การส่งออกข้าวไทย

	มูลค่า (ล้านบาท)					
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
ข้าวทั้งหมด	130,585	116,045	109,771	138,698	178,235	225,656 +26.61%
ข้าวขาว	46,340	37,122	40,652	60,362	88,477	121,641
ข้าวหอมมะลิ	40,662	40,999	32,156	38,051	42,840	49,308
ปลายข้าว	11,344	9,752	10,521	12,040	17,321	23,744
ข้าวเหนียว	2,585	4,185	3,113	3,806	3,552	4,116
ข้าวหนึ่ง	27,620	21,153	21,154	22,335	24,059	25,285
ข้าวกล้อง	2,033	2,834	2,174	2,104	1,985	1,562

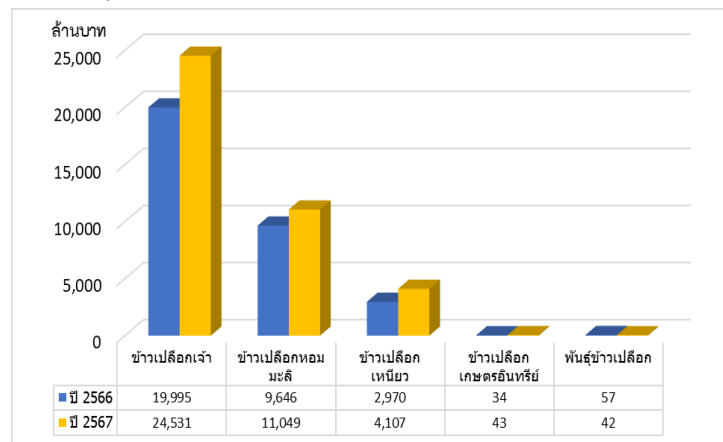

ที่มา : ข้อมูลสถิติ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดย : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ด้านการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกผ่านภาคสหกรณ์ไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,580 แห่ง ในจำนวนนี้รวบรวมผลิตผลข้าวเปลือก 442 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.98 ของจำนวนภาคสหกรณ์ไทยที่มีการรวบรวมผลิตผลทั้งสิ้น โดยสหกรณ์ที่มีการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือก ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร 387 แห่ง กลุ่มเกษตรกร 26 แห่ง สหกรณ์นิคม 16 แห่ง ชุมชุม 9 แห่ง สหกรณ์เครดิตยูเนียน 3 แห่ง และสหกรณ์บริการ 1 แห่ง ซึ่งมีปริมาณทั้งสิ้น 3,727 ล้านตัน และมูลค่าทั้งสิ้น 39,772 ล้านบาท เป็นข้าวเปลือกเจ้ามากที่สุด 24,531 ล้านบาท หรือร้อยละ 61.68 รองลงมาเป็นข้าวเปลือกหอมมะลิ 11,049 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.78 ส่วนที่เหลือเป็นข้าวเปลือกเหนียว 4,107 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.33 ข้าวเปลือกเกษตรอินทรีย์ 43 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.11 และพันธุ์ข้าวเปลือก 4 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.10 ของมูลค่าการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกทั้งสิ้น สำหรับเนื้อที่การเพาะปลูกข้าวจากข้อมูลรายงานสถานการณ์การผลิตข้าวไทยของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้คาดการณ์ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2567 ด้านข้าวนาปีมีเนื้อที่เพาะปลูกลดลงจากการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ผลตอบแทนดีกว่า แต่ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากในหลายพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอและเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ประกอบกับราคาที่ขายได้จูงใจให้เกษตรกรดูแลรักษา และด้านข้าวนาปรังข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2567 มีเนื้อที่เพาะปลูกลดลงจากสภาพภูมิอากาศเข้าสู่ภาวะเอลนีโญทำให้ฝนมาล่าช้า ฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปีที่แล้ว และต้นทุนการผลิตยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง ในปี 2567 สถานการณ์การส่งออกข้าวของไทยมีทิศทางที่ดีเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาทางด้านภาคสหกรณ์ไทยพบว่าการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกมีแนวโน้ม

เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยพื้นที่ที่มีปริมาณการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกมากที่สุดคือภาคเหนือ 2,252 ล้านตัน หรือร้อยละ 60.44 รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 795 ล้านตัน หรือร้อยละ 21.34 และภาคกลาง 672 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.04 ของปริมาณการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกทั้งสิ้น

กราฟแสดงมูลค่าการรวบรวมผลิตผลข้าวเปลือกของภาคสหกรณ์ไทย ปี 2566 - 2567

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ในปี 2568 คาดการณ์ว่าแนวโน้มการส่งออกข้าวไทยจะลดลงจากการกลับมาส่งออกข้าวของอินเดีย ประกอบกับปริมาณผลผลิตข้าวทั่วโลกกลับเกินความต้องการบริโภค ทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคาและการผันผวนของค่าเงิน รวมถึงต้องติดตามนโยบายการขึ้นภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ และสงครามทางการค้า ซึ่งมีการเสนอภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งดูแลต้นทุนการผลิตต่อไร่ พร้อมพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อให้มีผลผลิตต่อไร่ที่สูงขึ้น

เนื่องจาก ณ ตอนนีผลผลิตต่อไร่ของไทยต่ำที่สุด และต้องเป็นพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของตลาดโลก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แจ้งมาตรการช่วยเหลือชาวนา ในการเร่งขยายตลาดข้าวในจีน แอฟริกา และอินโดนีเซีย มีแนวทางกระจายผลผลิตข้าวผ่านโมเดิร์นเทรด ซึ่งจะช่วยให้ราคาข้าวไม่ตกต่ำ รวมทั้งส่งเสริมพืชเศรษฐกิจใหม่เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน ทั้งนี้ ผลผลิตข้าวของไทยในช่วงปี 2568 จะออกมาจำนวนมากจากการปลูกข้าวที่เพิ่มขึ้นและความเพียงพอของน้ำ ภาครัฐของไทยอาจดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำด้านการผลิตและประชาสัมพันธ์โครงการการรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกสหกรณ์